

Türkiye'de Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi

Hayat Boyu Öğrenmenin önemi günümüzde her kesim tarafından anlaşılmakta ve buna yönelik projelere ağırlık verilmekte. Milli Eğitim Bakanlığı'nın yararlanıcı kurum olduğu "Türkiye'de Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi Projesi" ile ilgili bu projenin uygulanmasına destek veren Irmak Tosun ve Gizem Harman ile konuştuk.

Hayat boyu öğrenme; kişisel, toplumsal, sosyal ve/veya istihdam ile ilişkili bir bakış açısı içinde bilgi, beceri ve yeterlilikleri geliştirmek amacıyla tüm yaşam boyunca üstlenilen her türlü öğrenme etkinlikleri olarak tanımlanmaktadır. Hayat boyu öğrenme bilgi ve yeterliliklerin gelişimini destekleyen tüm eğitim, öğretim ve öğrenme etkinliklerini içermektedir. Amacı tüm vatandaşların bilgiye dayalı topluma uyum sağlamalarına ve yaşamlarını daha çok kontrol edebilmeleri için sosyal ve ekonomik hayatın tüm evrelerine aktif bir şekilde katılmalarına imkân vermektir. Türkiye, **eğitim, mesleki eğitim ve gençlik** konularında Avrupa Birliği (AB) müktesebatı ve standartları ile uyum sağlamaya devam etmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Eylül 2011'de yeniden yapılandırılmıştır; diğer değişikliklerin yanı sıra, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ve AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ise "farklı öğrenim ve yaş seviyesindeki bireylerin istihdam edilebilirliklerini ve sosyo-kültürel gelişimlerini sağlamak amacıyla, bilgi, beceri ve yeterliliklerini geliştirmek, öğrenmeye erişimlerini artırmak ve nihayetinde öğrenen bireyden, öğrenen Türkiye'ye doğru bir dönüşümü gerçekleştirmek" vizyonu ile çalışmaktadır.

2011, AB İlerleme Raporunda belirtildiği üzere, Türkiye, AB düzeyinde kriterlerin belirlendiği tüm alanlardaki performansını artırmıştır, ancak, genel olarak, özellikle okulu erken bırakanların ve yetişkinlerin hayat boyu öğrenime katılım oranları bakımından hâlâ AB ortalamasının altındadır.

Türkiye'nin Avrupa Birliğine üye adaylığı sürecinde yapılan mali yardımlar 2007 yılında başlamış olan değişiklikler ile birlikte Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) başlığı altında tek bir çatıda toplanmıştır. Aday ülkeler ve aday olmaya aday ülkelere yönelik hazırlanan yardım planı kapsamında beş bileşen belirlenmiş, bunlardan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın (ÇSGB) sorumlu olduğu IPA'nın IV. Bileşeni İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı'dır. Bu program kapsamında belirlenen beş öncelikten bir tanesi de "Hayat Boyu Öğrenmenin Desteklenmesi"dir. Bu önceliğin amacı ülkemizde Hayat Boyu Öğrenme (HBÖ) olanaklarının yaygınlaştırılması ve iyileştirilmesi, işçi, işletmelerin ve işverenlerin uyum yeteneklerinin artırılması olarak belirlenmiştir. Bu öncelikte ilgili kaynak kullanımına dair iki tedbir belirlenmiştir. Bunlar; Hayat Boyu Öğrenme İçin Gerekli Olan Beceri ve Yeterliliklerin Geliştirilmesi ile İnsan Sermayesine Daha Fazla Yatırım Yaparak İşçi ve İşverenlerin Uyum Yeteneklerinin Artırılması'dır.

Hayat Boyu Öğrenme Operasyonunun toplam bütçesi 15 Milyon Avro. Uygun ve kapsamlı olarak hayat boyu öğrenme stratejilerinin geliştirilerek uygulanmasını amaçlayan program kapsamında yürütülen Türkiye'de Hayat Boyu Öğrenimin Geliştirilmesi Projesi de işte bu

öncelik için belirlenen iki tedbirden ilki olan "Hayat Boyu Öğrenme İçin Gerekli Olan Beceri ve Yeterliliklerin Geliştirilmesi" kapsamında planlanarak uygulamaya konulmuştur.

Program Otoritesinin ÇSGB, Milli Eğitim Bakanlığı'nın yararlanıcı kurum olduğu Türkiye'de Hayat Boyu Öğrenimin Geliştirilmesi Projesi 26 Mayıs 2011 tarihinde uygulanmaya başlamış olup 24 ay süreyle uygulanmaya devam edecektir. 24 Mayıs 2013 tarihinde sona erecek olan projenin bütçesi 7,4 Milyon Avro'dur. Projenin temelini oluşturan yaşam boyu öğrenme politika belgesinin taslağı 2006 yılında yürütülen Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi'nin (MEGEP) bir alt bileşeni olarak hazırlanmıştır. 2007 yılının istatistik sonuçlarına bakıldığında örgün ve yaygın eğitime katılım oranının hala 17,2'lerde kaldığı göz önünde bulundurulduğunda projenin bu kadar kapsamlı hazırlanarak yüksek bir bütçe ayrılması kolayca anlaşılabilir.

Her tür öğrenmeye değer vermek üzere tasarlanmış bir sistem kapsamında, istihdam fırsatlarının artırılması için bireylerin eğitime erişimlerinin desteklenmesi amacıyla, AB uygulamaları doğrultusunda hayat boyu öğrenme perspektifleri temelinde bir kurumsal çerçeve ve kapasite oluşturmayı amaçlayan projenin 18 sonuç alanı bulunmaktadır. Bütçesi ve proje hedeflerinden de anlaşılacağı gibi oldukça büyük ve kapsamlı olan bu projenin uygulamasını kolaylaştırmak adına sonuç alanları 6 bileşen altında toplanmıştır. Bu bileşenler; Başlangıç aşaması, Ulusal HBÖ stratejisi ile uyumlu bir HBÖ yaklaşımının geliştirilmesi amacıyla ulusal düzeyde gerçekleştirilecek faaliyetler, Ulusal HBÖ stratejisi ile uyumlu bir HBÖ yaklaşımının geliştirilmesi amacıyla yerel düzeyde gerçekleştirilecek faaliyetler, Türkiye'de HBÖ konusunda farkındalığın artırılması, Hibe programına yönelik faaliyetler ve Kapanış aşaması olarak listelenmektedir.

Proje merkez ofisi Ankara'da olmak üzere 13 coğrafi ili kapsamaktadır. Erzurum, Kayseri ve Şanlıurfa'da da bölge ofisleri mevcut olup, projenin daha yerel düzeyde uygulanmasına destek sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra proje belirlenen 78 pilot kurum ile desteklenmektedir. Hayat Boyu Öğrenimin Geliştirilmesi projesi ile Türkiye'nin dört bir yanında Hayat Boyu Öğrenme Koordinasyon Birimlerinin kurulması amaçlanmaktadır.